

КОЛІСНИК А. С.,
доктор філософії,
здобувач наукового ступеня доктора
наук кафедри адміністративного права
та адміністративної діяльності
(Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого)

УДК 342.9, 342.6

DOI <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2021.6.24>

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ СИСТЕМИ СУБ'ЄКТІВ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

Виклики сучасного світу змушують держави демонструвати послідовність і чітку політику захисту власного економічного сектору від загроз як всередині, так і ззовні, наділяючи водночас широке коло суб'єктів відповідними повноваженнями. Забезпечення національних інтересів і створення економічного безпечового середовища держави багато в чому залежить не лише від наявності суб'єктів їх забезпечення, але і від їхньої злагодженої роботи на підставі чіткої нормативно-правової бази. У статті проаналізовано норми чинного законодавства України і досліджено праці вітчизняних науковців стосовно питання про визначення і нормативне закріплення понять «економічна безпека» та суб'єктів її забезпечення, на основі яких сформульовано авторське загальне визначення поняття «суб'єкт системи економічної безпеки». Автором запропоновано власне бачення того, які державні органи та інші суб'єкти є складниками інституційного забезпечення системи формування і підтримання вітчизняного економічно-безпечового середовища та чи становлять вони собою водночас єдину злагоджену систему. Крім цього, у роботі здійснено систематизацію суб'єктів системи економічної безпеки за критеріями характеру та обсягу компетенції, джерела походження економічної загрози, критеріями функціонального і предметного спрямування, цілей і сфери впливу відповідного суб'єкта; підкреслено недопрацювання законодавця відносно правової регламентації сфери економічної безпеки держави, зважаючи на його орієнтованість на функціонування системи національної безпеки загалом. Автором сформовано висновки про передчасність тези щодо наявності єдиної впорядкованої, нормативно регламентованої системи суб'єктів економічної безпеки в Україні, хоча і констатується функціонування досить розгалуженої мережі суб'єктів її забезпечення, а також доведена необхідність внесення пропозицій щодо оптимізації діяльності окремих суб'єктів економічної безпеки, впровадження нових способів, методів і форм протидії економічним ризикам, покращення і вдосконалення взаємодії суб'єктів між собою з метою досягнення головної мети економічної безпеки держави – забезпечення у довгостроковій перспективі економічної незалежності, стабільності та економічного розвитку.

Ключові слова: економічна безпека держави, суб'єкти системи економічної безпеки.

Kolisnyk A. S. Some issues of defining the economic security members system of the state

The challenges of the modern world are forcing states to demonstrate consistency and a clear policy of protecting their own economic sector from threats both internally

and externally, empowering a wide range of actors. Ensuring the national interests and creating an economic security environment of the state largely depends not only on the availability of the subjects of their provision, but also on their coordinated work on the basis of a clear legal framework. The article examines the norms of current legislation of Ukraine and analyzes the work of domestic scientists on the definition and regulation of economic security and its subjects, on the basis of which the author provides his own general definition of "economic security". The author offers his own vision of which subjects are directly related to the formation and provision of economic security of the state and whether they constitute a single coherent system, and also determines which state bodies and other entities are actually part of the institutional support of the formation system. and maintaining the domestic economic and security environment. In addition, the author systematizes the subjects of the economic security system according to the criteria of the nature and scope of competence, the source of economic threat, the criteria of functional and substantive direction, goals and spheres of influence of the entity. The paper emphasizes the shortcomings of the legislator regarding the legal regulation of economic security in view of its focus on the functioning of the national security system in general. Conclusions on the prematurity of the thesis on the existence of a clear, reasonable, normatively secured unified system of economic security entities in Ukraine are formulated, although the functioning of a sufficiently extensive network of its security entities is stated, and therefore the need to make proposals, methods and forms of counteracting economic risks, improving and improving cooperation with each other in order to achieve the main goal of economic security of the state – ensuring long-term economic independence, stability and economic development.

Key words: *economic security of the state, subjects of the economic security system.*

Вступ. Постійна трансформація економічних викликів і загроз сьогодення диктує державам власні правила гри, вимагаючи оперативного та ефективного реагування вітчизняних інституцій. Кожна держава, наділяючи окремих надзвичайно різних суб'єктів відповідними повноваженнями щодо виявлення і нейтралізації відповідних економічних загроз, формує власну вітчизняну систему суб'єктів економічної безпеки, складники якої, незважаючи на певну своєрідність, перебувають у тісному взаємозв'язку. Лише за умови належного функціонування всіх суб'єктів системи можна говорити про успішне досягнення головної мети економічної безпеки держави. Хоча різні аспекти економічної безпеки досліджували багато науковців, такі як О.Б. Жихор, Т.М. Куценко, Я.А. Жаліло, Т.В. Сак та інші, структурне наповнення зазначеної системи розглядалося небагато. Саме тому дослідження проблеми визначення системи суб'єктів економічної безпеки держави є надзвичайно важливою і вкрай необхідною умовою для внесення пропозицій щодо оптимізації їх діяльності, впровадження нових способів, методів і форм протидії економічним ризикам, покращення і вдосконалення взаємодії між собою з метою досягнення головної мети економічної безпеки держави.

Постановка завдання. Метою і завданням роботи є дослідження наукових праць і положень вітчизняних нормативно-правових актів для визначення складників системи суб'єктів економічної безпеки України.

Результати дослідження. Дослідження зазначеного нами питання доцільно розпочати із визначення поняття «суб'єкт економічної безпеки держави». Академічний тлумачний словник надає декілька визначень поняттю «суб'єкт»: «Особа, група осіб, організація і т. ін., яким належить активна роль у певному процесі, акті»; «Особа або організація як носій певних прав та обов'язків» [5, с. 814]. Тобто йдеться про особу, наділену окремими правами та обов'язками у певній сфері, яка водночас здатна впливати на перебіг якогось процесу. У контексті досліджуваного питання з юридичного погляду нас цікавлять суб'єкти, які є не просто носіями прав та обов'язків, а мають правосуб'єктність, тобто наділені можливістю

і фактично реалізують надані їм повноваження у відповідних правовідносинах із метою забезпечення економічної безпеки держави.

Єдиний підхід до розуміння того, яке змістовне наповнення містить поняття «економічна безпека», наукова спільнота остаточно ще не сформувала. Більше того, навіть сам законодавець не сформулював дефініцію зазначеному поняттю. Зокрема, економічна безпека розглядається одними науковцями як захищеність усіх рівнів економіки країни від небезпечних дій, які можуть бути як наслідком свідомого впливу будь-якого чинника, так і стихійним впливом ринкових сил [1, с. 11] Інші ж підкреслюють так званий елемент економічної незалежності, визначаючи економічну безпеку як сукупність умов і факторів, що забезпечує незалежність національної економіки, її стабільність і стійкість, здатність до постійного відновлення і самовдосконалення, здатність економіки забезпечувати ефективно задоволення суспільних потреб на національному і міжнародному рівнях [2, с. 7].

Досить часто вказується, що економічна безпека є складною і багатофакторною категорією, що характеризує здатність національної економіки до розширеного відтворення з метою задоволення на визначеному рівні потреб як власного населення, так і держави; протистояння дестабілізуючій дії чинників, які створюють загрозу стійкому збалансованому розвитку країни; забезпечення кредитоспроможності національної економіки у світовій системі господарювання [3, с. 143].

Зі свого боку ми вважаємо, що потрібно приєднатися до думки науковця Т.В. Сак, яка доречно відмітила, що економічна безпека – це свого роду забезпечення у довгостроковій перспективі таких систем показників, як економічна незалежність (фінансова, сировинно-ресурсна, інноваційна тощо), економічна стабільність (рівень розвитку, що гарантує відчуття безпеки нині та у майбутньому), економічний розвиток (інноваційно-інвестиційна активність) [4, с. 337].

Єдину ж нормативну дефініцію поняття «економічна безпека» містить лише наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України № 1277 від 29 жовтня 2013 року «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України», в якому зазначено, що економічною безпекою визнається стан національної економіки, який дає змогу зберігати стійкість до внутрішніх і зовнішніх загроз, забезпечувати високу конкурентоспроможність у світовому економічному середовищі і характеризує здатність національної економіки до сталого і збалансованого зростання. Водночас указується, що складниками економічної безпеки є виробнича, демографічна, енергетична, зовнішньоекономічна, інвестиційно-інноваційна, макроекономічна, продовольча, соціальна, фінансова безпека [6].

Таким чином, урахувавши думку науковців і нормативне закріплення поняття, ми пропонуємо надати таке визначення суб'єкту забезпечення економічної безпеки держави: *особа, наділена правами та обов'язками, що реалізуються нею у відповідних правовідносинах, виникнення та реалізація яких має на меті забезпечення економічної незалежності, стабільності та стійкості країни, економічний розвиток, а також високу конкурентоспроможність у світовому економічному середовищі, стале і збалансоване зростання економіки та її захищеність від внутрішніх і зовнішніх загроз.*

Надалі потрібно з'ясувати, які ж суб'єкти відносяться до сфери формування чи забезпечення економічної безпеки держави та чи становлять вони собою єдину злагоджену систему.

Норми Конституції нам прямо вказують на те, що серед найважливіших функцій держави є функція забезпечення економічної та інформаційної безпеки України. Таким чином, саме держава є основним суб'єктом забезпечення власної економічної безпеки і здійснює свої функції у цій сфері через органи законодавчої, виконавчої та судової гілок влади.

Слід одразу зауважити, що зміст основного безпекового закону «Про національну безпеку України» від 21.06.2018 року № 2469-VIII (надалі – Закон № 2469-VIII) не визначає ані переліку суб'єктів забезпечення самої лише економічної безпеки, зважаючи на його орієнтованість на функціонування системи національної безпеки загалом, ані вичерпного переліку

суб'єктів, діяльність яких спрямована на функціонування національної безпеки як такої. На наше глибоке переконання, підхід законодавця у цьому питанні є дещо недопрацьованим і потребує коригування. Саме тому висновок про те, чи належить певний державний орган до переліку складників системи суб'єктів забезпечення економічної безпеки, надалі можна буде сформулювати лише на підставі аналізу норм Основного Закону – Конституції України або ж конкретного нормативного акту, що є правовою основою діяльності відповідної інституції.

Слід почати з того, що положення Конституції нам указують про 4 досить важливих суб'єкта економічної безпеки: Президента України, який забезпечує національну безпеку, тобто є її гарантом (стаття 106); Верховну Раду України, яка є єдиним органом законодавчої влади (в аспекті досліджуваного питання потрібно нагадати, що основи національної безпеки визначаються виключно законами України (стаття 92); та Кабінет Міністрів України, головним завданням якого є забезпечення економічної самостійності України; проведення фінансової, цінової, інвестиційної і податкової політики, а також розроблення і здійснення загальнодержавних програм економічного розвитку України (стаття 116). Окремо слід також згадати і про Раду національної безпеки і оборони України, яка є координаційним органом при Президентові України і має своїм головним завданням координацію і контроль діяльності органів виконавчої влади у сфері національної безпеки і оборони. Ці органи можна сформувати в окрему групу суб'єктів, які визначають вектор державної політики у сфері економічної безпеки держави, до того ж є складниками системи суб'єктів цивільного контролю.

Наступну групу суб'єктів економічної безпеки становлять органи виконавчої влади. На відміну від попередньої групи ці суб'єкти не просто реалізують публічний економічно-безпековий інтерес, а дійсно володіють і реалізують чітко визначені повноваження щодо його захисту. Розпочати слід із тих суб'єктів, які відносяться Законом № 2469-VIII до сектору безпеки та оборони, тобто з органів, діяльність яких спрямована загалом на захист національних інтересів України і на сферу економічної безпеки держави. Зокрема, йдеться про Державну спеціальну службу транспорту, Національну гвардію України, Державну прикордонну службу України, Державну міграційну службу України, Державну службу України із надзвичайних ситуацій, Антитерористичний центр при Службі безпеки України, Службу судової охорони, Управління державної охорони України, Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації України [7].

Значну роль у системі економічної безпеки відіграють і суб'єкти, на яких покладено завдання із реалізації Стратегії економічної безпеки України на період до 2025 року. По-перше, йдеться про Національний банк України. Згідно із положеннями статті 6 Закону України «Про Національний банк України» основними функціями Національного банку є забезпечення стабільності грошової одиниці України, сприяння фінансовій, зокрема банківській, стабільності, а також додержання стійких темпів економічного зростання, тобто забезпечення вітчизняної фінансової безпеки і стабільності як складників економічної сфери безпеки [9].

Ще однією інституцією, про важливість якої слід наголосити, – це Національна комісія із цінних паперів і фондового ринку (*надалі – Комісія*). Відповідно до норм Положення «Про Національну комісію з цінних паперів та фондового ринку» від 23.11.2011 року № 1063/2011 до повноважень Комісії належить здійснення моніторингу руху інвестицій в Україну та за її межі, захист прав інвесторів, установлення порядку здійснення професійної діяльності на ринку цінних паперів іноземними елементами та вимог щодо допуску цінних паперів іноземних емітентів, обігу їх на території України [10].

Таким чином, Національна комісія з цінних паперів і фондового ринку відіграє одну із ключових ролей у гарантуванні національної інвестиційно-інноваційної безпеки, яка має на меті стимулювання вітчизняних та іноземних інвесторів вкладати кошти у розширення виробництва у державі та водночас є передумовою вітчизняного економічного розвитку.

Перелік органів, на яких покладається реалізація стратегічного курсу економічної безпеки України, завершується органом зі спеціальним статусом – Антимонопольним комітетом України (*надалі – Комітет*). Положення статті 3 Закону України «Про Антимоно-

польний комітет України» зазначають, що основними завданнями Комітету є здійснення державного контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції на засадах рівності суб'єктів господарювання перед законом і пріоритету прав споживачів; запобігання, виявлення і припинення порушень законодавства про захист економічної конкуренції; сприяння розвитку добросовісної конкуренції [11]. Отже, роль Антимонопольного комітету України у сфері забезпечення економічної безпеки держави полягає у здійсненні передбачених законодавством необхідних заходів із метою попередження поширення дій, що суперечать торговим та іншим чесним звичаям у господарській діяльності, а також у сприянні розвитку економічної конкуренції та обмеженні монополізму у господарській діяльності.

Важливе значення у системі економічної безпеки мають і фіскальні органи держави – Державна податкова служба України і Державна митна служба. Зокрема, Положення про Державну митну службу України, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 227, завданнями Держмитслужби визначає забезпечення митної безпеки і захисту митних інтересів України, створення сприятливих умов для розвитку зовнішньоекономічної діяльності, збереження належного балансу між митним контролем і спрощенням законної торгівлі; запобігання та протидію контрабанді, боротьбу із порушеннями митних правил тощо. Відповідно до Положення про Державну податкову службу України, затвердженого тією ж постановою Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 227, компетенція ДПС України полягає у здійсненні контролю за надходженням до бюджетів і державних цільових фондів податків, зборів, платежів; веденні обліку платників податків, інших ресесрів, банків і баз даних; адмініструванні податків, зборів, платежів, єдиного внеску; здійсненні контролю за своєчасністю подання платниками податків передбаченої законом звітності, достовірністю, повнотою нарахування і сплати податків, зборів, платежів, єдиного внеску; застосуванні до платників податків передбачених законом фінансових (штрафних) санкцій за порушення вимог податкового законодавства тощо [12]. Таким чином, діяльність фіскальних органів зосереджена на здійсненні контрольно-наглядових повноважень за належним виконанням вимог податкового та митного законодавства України з метою протидії схемам ухилення від оподаткування та, як наслідок, втратам доходів бюджету; на запобіганні процесу контрабанди товарів, уникненні нераціональної структури імпорту та експорту, і, відповідно, на гарантуванні стабільності української економіки.

Слід не забувати і про значення функціонування групи розвідувальних органів, до яких нині належать Служба зовнішньої розвідки України, Головне управління розвідки Міністерства оборони України та розвідувальний орган центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони державного кордону. Реалізуючи свою компетенцію, регламентовану Законом України «Про розвідку» від 17.09.2020 року № 912-IX, зазначені суб'єкти із застосуванням методів, сил і засобів розвідки здійснюють діяльність, спрямовану на отримання інформації про наміри, плани і дії іноземних держав, організацій та осіб чи про їхні потенційні можливості щодо реалізації таких намірів із метою збереження економічної стійкості та протидії зовнішнім економічним загрозам [13].

Слід виокремити і таку групу суб'єктів, завдяки яким здійснюється боротьба проти економічної злочинності та застосовуються превентивні заходи із її поширення, як правоохоронні органи держави. До таких суб'єктів відносяться: 1) Бюро економічної безпеки України (згідно із положеннями статей 1,4 Закону України «Про Бюро економічної безпеки України» Бюро є центральним органом виконавчої влади, на який покладаються завдання щодо протидії правопорушенням, що посягають на функціонування економіки держави, а одним із головних завдань виступає забезпечення економічної безпеки держави шляхом запобігання, виявлення, припинення, розслідування кримінальних правопорушень, що посягають на функціонування економіки держави)[14]; 2) Служба безпеки України (зокрема, статтею 2 Закону України «Про Службу безпеки України» № 2229-ХІІ від 25.03.1992 року на Службу покладається захист економічного, науково-технічного та оборонного потенціалу України від розвідувально-підривної діяльності іноземних спеціальних служб, посягань із боку

окремих організацій, груп та осіб, а також учинення заходів щодо попередження, виявлення, припинення і розкриття кримінальних правопорушень у сфері управління та економіки, інших протиправних дій, які прямо створюють загрозу життєво важливим інтересам України) [15]; 3) Національне антикорупційне бюро України (завданням його, згідно зі статтею 1 Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України», є протидія корупційним та іншим кримінальним правопорушенням, вчиненим вищими посадовими особами, уповноваженими на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, що становлять загрозу національній безпеці) [16]; 4) Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів (частина 1 статті 2 Закону України «Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів» відносить до повноважень агентства формування і реалізацію державної політики у сфері виявлення та розшуку активів, на які може бути накладено арешт у кримінальному провадженні чи у справі про визнання необґрунтованими активів і їхнє стягнення в дохід держави, та/або з управління активами, на які накладено арешт у кримінальному провадженні чи у справі про визнання необґрунтованими активів та їхнє стягнення в дохід держави, або які конфісковано у кримінальному провадженні чи стягнуто за рішенням суду в дохід держави внаслідок визнання їх необґрунтованими)[17]. Таким чином, зміст компетенції Агентства у секторі економічної безпеки держави становить діяльність щодо запобігання вчиненню нових корупційних правопорушень шляхом здійснення заходів щодо виявлення, розшуку, арешту, конфіскації незаконно одержаних благ (активів) та їх управління.

Крім цього, не можна забувати про судову гілку влади і про значну роль її органів, які, розглядаючи справи відносно оскарження рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, посадових і службових осіб, визнаються важливими суб'єктами системи демократичного цивільного контролю.

Окремо ми виділимо такі суб'єкти, що діють на місцевому рівні: місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування, які здійснюють свої функції із забезпечення національної безпеки у взаємодії із органами, які входять до складу сектору безпеки і оборони, однак із метою здійснення цивільного контролю володіють повноваженнями утворювати окремі депутатські комісії (що стосується органів місцевого самоврядування) та відповідні підрозділи у місцевих органах виконавчої влади [7].

Зважаючи на значну кількість суб'єктів забезпечення економічної безпеки, ми вважаємо за необхідне умовно їх класифікувати за такими критеріями: *за характером та обсягом компетенції* виокремимо суб'єктів загальної компетенції (володіють повноваженнями щодо забезпечення сфери економічної безпеки загалом, наприклад Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України, Рада національної безпеки і оборони України) і спеціальною компетенцією (діяльність яких спрямована більшою мірою на забезпечення окремого складника економічної безпеки, наприклад Національний банк України, Служба зовнішньої розвідки України); *залежно від предметної спрямованості компетенції* суб'єкти поділяються на таких, функціонування яких спрямовано на забезпечення виробничої, демографічної, енергетичної, зовнішньоекономічної, інвестиційно-інноваційної, макроекономічної, продовольчої, фінансової безпеки, тощо; *залежно від цілей та сфери впливу* суб'єктів можна поділити на основні (тобто повноваження щодо забезпечення економічної безпеки України закріплені законодавством за суб'єктом як основні (Бюро економічної безпеки України) та допоміжні (судові органи); *залежно від джерела походження економічної загрози*: суб'єкти внутрішньої економічної безпеки (наприклад ДПС, БЕБУ) і суб'єкти зовнішньої економічної безпеки (Служба зовнішньої розвідки України, Головне управління розвідки Міністерства оборони України); *залежно від територіального масштабу діяльності суб'єкта*: загальнодержавні та місцеві суб'єкти системи економічної безпеки.

Наостанок доречно згадати і про фізичних осіб як окремих суб'єктів системи. Висновок про належність громадян України до категорії суб'єктів системи економічної безпеки держави логічно випливає із конституційної норми, закріпленої у статті 17, яка вказує нам

на те, що крім захисту суверенітету і територіальної цілісності України, забезпечення її економічної та інформаційної безпеки є справою всього Українського народу. Надалі ця норма деталізується у положеннях Закону № 2469-VIII, де вказується про участь громадян у демократичному цивільному контролі з метою, зокрема, сприяння ефективній діяльності та виконання покладених на органи сектору безпеки та оборони функцій, зміцнення національної безпеки України. Громадяни України беруть участь у здійсненні цивільного контролю через громадські об'єднання, членами яких вони є, через депутатів місцевих рад, особисто шляхом звернення до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини або до державних органів у порядку, встановленому чинним законодавством [7].

Висновки. Отже, на нашу думку, нині ще дещо рано говорити про сформованість чіткої, обґрунтованої, нормативно забезпеченої єдиної системи суб'єктів економічної безпеки, однак можна констатувати функціонування досить розгалуженої мережі суб'єктів її забезпечення, складниками якої є: *Президент України, Верховна Рада України, Рада національної безпеки та оборони України, Кабінет Міністрів та окремі органи виконавчої влади* (Державна податкова служба України, Державна митна служба, Національна комісія із цінних паперів та фондового ринку, Антимонопольний комітет України, Державна спеціальна служба транспорту, Міністерство внутрішніх справ України, Національна гвардія України, Державна прикордонна служба України, Державна міграційна служба України, Державна служба України із надзвичайних ситуацій, Служба судової охорони, Управління державної охорони України, Державна служба спеціального зв'язку і захисту інформації України, Апарат Ради національної безпеки та оборони України, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну військово-промислову політику); *військові формування* (Збройні Сили України, Державна спеціальна служба транспорту); *розвідувальні органи* (Служба зовнішньої розвідки України, Головне управління розвідки Міністерства оборони України та розвідувальний орган центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони державного кордону); *правоохоронні органи* (Служба безпеки України, Бюро економічної безпеки України, Національне антикорупційне бюро, Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів); *банківські установи* (Національний банк України); *судові органи; місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування; громадяни України.*

Список використаних джерел:

1. Шевченко Л.С., Гриценко О.А., Макуха С.М. та ін. Економічна безпека держави: сутність та напрями формування : монографія. Харків : Право, 2009. 312 с.
2. Жихор О.Б., Куценко Т.М. Економічна безпека: Навчальний посібник. Харків: ХІБС УБС НБУ, 2013. 144 с.
3. Жаліло Я. А. Стратегія національної безпеки України в контексті досвіду світової спільноти. Київ : Сатсанга, 2001. 224 с.
4. Сак Т.В. Економічна безпека України: поняття, структура, основні тенденції. *Інноваційна економіка*. 2013. № 6. С. 336-340. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/inek_2013_6_81
5. Словник української мови: в 11 т., Ін-т мовознав. ім. О. О. Потебні. Київ : Наук. думка, 1978. Т. 9. 916 с.
6. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України: Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України № 1277 від 29 жовтня 2013 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1277731-13#Text> (дата звернення: 05.11.2021)
7. Про національну безпеку України: Закон України від 21.06.2018 року № 2469-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text> (дата звернення: 03.11.2021)
8. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 11 серпня 2021 року «Про Стратегію економічної безпеки України на період до 2025 року»: Указ Президента Укра-

їни від 11.08.2021 року № 347/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/347/2021#Text> (дата звернення: 02.11.2021)

9. Про Національний банк України: Закон України від 20.05.1999 року № 679-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14#Text> (дата звернення: 11.11.2021)

10. Про Національну комісію з цінних паперів та фондового ринку: Указ Президента України від 23.11.2011 року № 1063/2011. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1063/2011#Text> (дата звернення: 04.11.2021)

11. Про Антимонопольний комітет України: Закон України від 26.11.1993 року № 3659-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3659-12#Text> (дата звернення: 08.11.2021)

12. Про затвердження положень про Державну податкову службу України та Державну митну службу України: Постанова Кабінету Міністрів України від 06.03.2019 року № 227. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/227-2019-%D0%BF#Text> (дата звернення: 07.11.2021)

13. Про розвідку: Закон України від 17.09.2020 року № 912-IX, URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/912-20#Text> (дата звернення: 11.11.2021)

14. Про Бюро економічної безпеки України: Закон України від 28.01.2021 року № 1150-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1150-20#Text> (дата звернення: 05.11.2021)

15. Про Службу безпеки України: Закон України від 25.03.1992 року № 2229-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12#Text> (дата звернення: 01.11.2021)

16. Про Національне антикорупційне бюро України: Закон України від 14.10.2014 року № 1698-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1698-18#Text> (дата звернення: 15.11.2021)

17. Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів: Закон України від 10.11.2015 року № 772-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/772-19#Text> (дата звернення: 14.11.2021).

